

10.1. Kaksikielinen opetus Kilterin koulussa

Ruotsin kielen kielikylpy

Yleistä

Kilterin koulussa ruotsin kielen osittainen kielikylpyopetus on tarkoitettu Uomarinteen alakoulussa ruotsin kielikylpyluokan käyneille oppilaille. Yläkouluun siirryttäessä voidaan kielikylpyluokalle ottaa uusia oppilaita, jotka ovat olleet kielikylpyopetuksessa muualla tai jotka osoittavat vastaavat tiedot kielikokeen perusteella. Ruotsin kielikylpyopetuksessa noudatetaan Vantaan kaupungin yleistä tuntijakoa. Kielikylpyruotsin opetusta on seitsemännellä ja kahdeksannella vuosiluokalla kaksi vuosiviikkotuntia ja yhdeksännellä vuosiluokalla kolme vuosiviikkotuntia. Kielikylpyruotsissa noudatetaan omaa opetussuunnitelmaa. Kielikylpyruotsia ja muita ruotsin kielellä opiskeltavia oppiaineita on neljännes opinnoista. Ruotsin kielellä opiskeltavat oppiaineet määritellään vuosittain lukuvuosisuunnitelmassa. Näissä oppiaineissa noudatetaan kunkin oppiaineen Vantaan kaupungin yleistä opetussuunnitelmaa.

Oppiaineen tehtävä

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta alakoulussa saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä.

Ruotsin kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Ruotsin opetuksessa voidaan antaa tukea myös ruotsiksi opettavien aineiden opiskeluun. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun ruotsin kielellä eri oppiaineissa.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan. Oppilaat tutustuvat ruotsin kieleen ja kulttuuriin kaksikielisessä Vantaan kaupungissa ja ympäristössä. Oppilaat tutustuvat myös ruotsinkielisiin viestintävälineisiin ja erilaisiin ruotsinkielisiin toimijoihin. Oppilaita ohjataan hakemaan tet-paikkoja kaksikielisistä työpaikoista. Heitä kannustetaan myös harjoittelemaan kansainvälistä yhteydenpitoa. Opetus tapahtuu yksinomaan ruotsin kielellä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita eritasoisille oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Päättöarviointi tapahtuu yhdeksännen luokan lopussa.

Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso ruotsin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään	S1	Kieli- ja kulttuuriympäristön ja kielen merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa ja pohtia kielen merkitystä yksilölle.
T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen ruotsin taitoa hyödyntämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista oppia ruotsinkielisissä toimintaympäristöissä.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää ruotsin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuoro-vaikutuksessa			Taitotaso A2.2 T6 – T8
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen käyttöä tarvittaessa vakiosanontoja pyytäänsä tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A2.2
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A2.1
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Laaja-alainen osaaminen

Seitsemännellä luokalla kielikylpyruotsin opiskelussa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueita Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) ja Monilukutaito (L4).

- Vahvistetaan aiemmilla vuosiluokilla opittuja oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja.
- Opetellaan tunnistamaan omia vahvuuksia ja kehittämisen kohteita (esim. oppimisstrategia ja -tyylit, ongelmanratkaisu yhdessä ja itsenäisesti).
- Tutustutaan erilaisiin teksteihin ja opetellaan tuottamaan niitä itse kykyjen mukaan (esim. erilaisiin medioihin tutustuminen ja niiden käyttö).

Kahdeksannen luokan kielikylpyruotsin opiskelussa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueita Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) sekä Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5).

- Harjoitellaan tiedonhakua ja tekstin tuottamista erilaisia tvt-menetelmiä käyttäen (esim. tekstinkäsittelyohjelmat, lyhyt animaatio) ja tekstien analysointia (esim. elokuvien juonitiivistelmät ja analysointi).
- Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia annettujen kriteerien pohjalta (esim. toisten tekstien arviointi ja rakentavan palautteen antaminen).
- Harjoitellaan kohdekielisten maiden kulttuurikäytänteitä vuorovaikutustilanteissa (esim. arvot, perinteet, fraasit, ilmaisut).

Yhdeksannen luokan kielikylpyruotsin opiskelussa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueita Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6) ja Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7).

- Harjoitellaan erilaisten jatko-opinto- ja työelämään liittyvien tekstien tuottamista.
- Harjoitellaan itsenäisen työskentelyn taitoja (esim. voidaan hyödyntää portfolio työskentelyä yhdeksannen luokan sisältöjen suorittamisessa).
- Tutustutaan ja harjoitellaan erilaisia yhteiskunnassa vaikuttamisen keinoja (esim. mielipiteen ilmaisu, tulevaisuuden suunnitelmat, yhteiskunnan jäsenenä toimiminen, ympäristötoiminta).
- Tutustutaan yrittäjäyysshenkeen (esim. ajanhallinta, omat projektit, lähiympäristön yrityksiin tutustuminen).

Vuosiluokka 7

Tavoitteet

Oppilas

- oppii tuntemaan ja ymmärtämään ruotsinkielistä kulttuuriympäristöä sekä Suomessa että Ruotsissa
- tutustuu itseään kiinnostaviin ruotsinkielisiin viestintäkanaviin, esim. tv, internet, radio
- käyttää kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena
- ottaa enenevässä määrin vastuuta omasta kielenopiskelustaan
- asettaa itselleen tavoitteita ja arvioi itseään kielenkäyttäjänä ja oppijana
- vahvistaa monipuolisia kielenopiskelutaitoja ja käyttää itselleen sopivia opiskelutapoja ja -välineitä
- ilmaisee itseään rohkeasti ruotsin kielellä kirjallisesti ja suullisesti lähiympäristöönsä ja arkielämäänsä liittyvissä asioissa

- selviytyy omalla kielitaidollaan monipuolisissa tilanteissa erilaisia viestintästrategioita käyttäen
- käyttää viestinnässään ruotsin kielessä tarvittavia kohteliaita ilmauksia
- etsii tietoa erilaisista ruotsinkielisistä lähteistä
- tulkitsee erilaisia ruotsinkielisiä tekstejä
- tuottaa tekstejä ruotsiksi
- tutustuu mahdollisuuksien mukaan ruotsinkieliseen kulttuuritapahtumaan

Sisällöt

Arkielämän asioista viestiminen, esim.

- yksityiselämä: perhe, suku, ystävät sekä koti ja asuminen
- kouluympäristö: oppitunnit, koulutoverit, opettajat
- vuodenajat, ajanilmaukset, sää
- ihmisen keho, pukeutuminen
- ruokailu

Tutustuminen

- juhlapäivien viettoon Suomessa ja Ruotsissa
- suomenruotsalaisiin ja ruotsalaisiin merkkihenkilöihin
- ruotsinkieliseen kirjallisuuteen
- Ruotsiin Pohjoismaana

Opittujen rakenteiden harjoittelu, erityisesti

- substantiivin taivutus
- adjektiivin taivutus
- pää- ja sivulauseen sanajärjestys

Vuosiluokka 8

Tavoitteet

Oppilas

- vertaa ruotsin kieltä muihin eurooppalaisiin kieliin
- ymmärtää ruotsin kielen opiskelun merkityksen
- arvioi itseään kielenoppijana ja asettaa tavoitteita opiskelulle
- arvioi itselleen asettamiensa tavoitteiden toteutumista
- käyttää monipuolisesti erilaisia kielenopiskelutaitoja ja itselleen sopivia opiskelutapoja ja -välineitä
- harjoittelee vuorovaikutustaitoja parin kanssa ja ryhmässä
- harjoittelee suullista kielitaitoa laatimalla lyhyehköjä tuotoksia ruotsiksi
- selviytyy omalla kielitaidollaan monipuolisissa tilanteissa erilaisia viestintästrategioita käyttäen
- kehittää osaamistaan tiedonhaussa
- tutustuu mahdollisuuksien mukaan ruotsinkieliseen kulttuuritapahtumaan

Sisällöt

Arkielämän asioista viestiminen laajemmin esim.

- ajankohtaiset asiat
- kaupunki ja maaseutu
- luonto

- vapaa-aika ja liikunta

Tutustuminen

- suomenruotsalaisiin alueisiin
- Pohjoismaihin ja niiden kulttuureihin
- ruotsinkieliseen kirjallisuuteen ja sen työstäminen kirjallisesti ja suullisesti

Opittujen rakenteiden harjoittelu, erityisesti

- verbit (aikamuodot, apuverbit, tapaluokat, passiivit)
- pää- ja sivulauseiden sanajärjestys syventävästi
- lukusanat

Vuosiluokka 9

Tavoitteet

Oppilas

- syventää tietämystään eri Pohjoismaista
- ymmärtää, että ruotsin kieli avaa mahdollisuuksia toimia myös muissa Pohjoismaissa
- huomaa, missä ruotsin kieltä tarvitaan koulun ulkopuolella sekä peruskoulun jälkeen
- analysoi omaa osaamistaan ja arvioi sekä muuttaa omaa toimintaansa suhteessa asettamiinsa tavoitteisiin
- käyttää monipuolisesti erilaisia kielenopiskelutaitoja ja itselleen sopivia opiskelutapoja ja -välineitä
- hyödyntää ja käyttää ruotsin kieltä rohkeasti ja monipuolisesti erilaisissa arjen tilanteissa ja ympäristöissä
- toimii vuorovaikutuksessa ruotsin kielellä sopivalla tavalla käyttäen kohdekielen viestinnällisiä keinoja
- kiinnittää huomiota oikeinkirjoitukseen
- tutustuu mahdollisuuksien mukaan ruotsinkieliseen kulttuuritapahtumaan

Sisällöt

Viestiminen vaativammista aiheista esim.

- ammatit, tulevaisuus
- matkailu, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys
- media
- tunne-elämä, suvaitsevaisuus, hyvinvointi
- vastuu ympäristöstä

Osaamisen syventäminen

- eri tekstilajeista esim. mielipidekirjoitus, referaatti, arvostelu
- kirjoittamisessa
- kirjallisuudessa

Opittujen rakenteiden harjoittelu, erityisesti

- prepositiot
- pronominit
- pää- ja sivulauseiden sanajärjestyksen kertaus

